
Lentner Csaba (szerk.): Bankmenedzsment – Bank- szabályozás – Pénzügyi fogyasztóvédelem^[2]

A 20. század utolsó negyede világszerte arról szólt, hogy a szabadpiac korlátozásmentes működése az elérendő cél. Ezt a célkitűzést a pénzügyi piacokra vonatkozóan is megfogalmazták. Előfeltevés volt, hogy a korlátoktól mentes pénzügyi piacok hatékonyanallokálják a tőkét, ugyanakkor az önszabályozó piac fejelemző ereje képes a nemkívánatos kilengések megelőzésére. 2013 közgazdasági Nobel-díjasa, Robert Shiller és szerzőtársa a szintén Nobel-díjas George Akerlof viszont arra hívja fel a figyelmet, hogy az előfeltevés téves. A két neves szakember szerint a kapitalizmus kívánatos gazdasági forma, de a kapitalizmust szemmel kell tartani, különösen a pénzügyi terület az, amelyre a figyelemnek ki kell terjedni.

A Lentner Csaba professzor szerkesztésében megjelent könyv a pénzügyi szektor szabályozásával foglalkozik. Az időszerű mű az olvasó elé tárja az érvényes szabályozást, de a szabályozás múltbeli fejlődését és kívánatos jövőbeni irányait is. A könyv a szabályozás elemeit nem bürokratikus, jogszabály értelmezési szemzőből közelíti meg, hanem a gazdasági-pénzügyi szükségszerűségek oldaláról, ahol a jog eszközként segíti a megvalósítandó stabilitás elérését. Ennek a szemléletnek megfelelő a könyv szerkezete. A szabályozók sorra vétele gazdasági gondolatmenetet követ, hozzárendelve az egyes részekhez a jogi tudnivalókat.

Az I. fejezet irányt ad a könyv mondandójának. A rendszertani lehatárolás megalapozza a további részek témaköreit. A magyar pénzügyi rendszer elmúlt huszonöt éves fejlődését, a szabályozás szükségszerűségének dilemmáit, aktuális kérdéseit nemzetközi viszonylatba ágyazva ismerheti meg az olvasó. A 2008-ban kicsúcsosodó pénzügyi válság lehetőséget ad a korábban megszokott megoldásoktól való eltérések, az „unortodox” megoldások kifejtésére.

A II. fejezet a monetáris szabályozás témakörét dolgozza fel. A központi bankok létrehozásának hajdani oka legtöbb országban a bankrendszer stabilitásának

[1] Széchenyi István Egyetem, Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, Gazdasági Elemzések Tanszék, egyetemi docens (tatay@sze.hu).

[2] A könyv a Nemzeti Közzolgálati és Tankönyvkiadó Zrt. kiadásában jelent meg (Budapest, 2013. 528 pp.).

megteremtése volt. Ez a szerepkör a múlt század végére háttérbe szorult, helyébe a pénzügypolitika fontos ágának a monetáris politika kialakításának elsődlegessége került. A központi banki tevékenység majd kizárólagos célja az infláció leszorítása lett. Talán nem véletlen, hogy a jegybankok céljaik leszűkítése miatt világszerte „lemaradtak” a kialakuló eszközárborokokról, illetve a pénzügyi intézményrendszert destabilizáló folyamatok kialakulásáról. Sőt mondhatjuk, tevékenységükkel maguk is hozzájárultak a kockázatok felépüléséhez. A modern kétszintű bankrendszer magyarországi kialakításával párhuzamosan zajlott a monetáris szabályozás kialakítása is. A pénzügyi intézményrendszert ért megrázkódtatások ismét előtérbe helyezték a stabilitási szempontokat. A könyv szinte elsőként foglalja össze a makroprudenciális szabályozás lényegét. Természetesen – lévén Magyarország az Európai Unió tagja – a fejezet tárgyalja az európai egységes szabályozás időszerű tudnivalóit is.

A III. fejezet a pénzügyi szolgáltatások értelmezését foglalja magában, valamint az e szolgáltatásokat nyújtó intézmények definiálását. A pénzügyi szolgáltatásokat a hitelintézetek, ezeken belül a bankok nyújtják alapvetően. A bankok a kontinentális intézményi fejlődési utat járó Magyarország pénzügyi szektorának gerincét alkotják. A fejezet mindenki számára érthető közelségbe hozza a jogszabályban rögzített fogalmakat. Az olvasó megismerkedhet az olyan nem túl rég törvényben nevesített intézményekkel, mint a pénzforgalmi szolgáltató, vagy az elektronikus pénzkibocsájtó intézmény. A fejezet mélysége a gyakorló szakemberek számára is útmutatásokat adhat, hiszen a jogi szabályozás feldolgoása végigkíséri a pénzügyi intézményeket születésüktől azok megszűnéséig.

A IV. fejezetből megismerheti az olvasó, hogy miként illeszkedik a magyar jogrendbe az Európai Unió szintjén megjelenő szabályozás. Az uniós szabályozás egyre fontosabbá válik Magyarországnak, hiszen már nemcsak külföldi bankok leánybankjai működnek az országban, hanem a pénzügyi szervezetek közvetlenül is nyújtanak határokon átnyúló szolgáltatásokat. A fejezetben helyet kapott a tőkeszabályok legújabb vonatkozásainak leírása, az értékpapírosítás szabályainak számbavétele. Itt olvasható a pénzmosáshoz kapcsolódó szabályozás, amely jelentősége kimutat a közpénzügyekre, hiszen a Magyarországon is jelentős adóbevétel-kiesést okozó feketegazdaság ellenőrzés alá vonásának elengedhetetlen előfeltétele a bankrendszeren keresztüli pénzmozgások követhetővé tétele.

Az V. fejezet foglalja magában a tőkepiacok tevékenységi területeinek, intézményeinek és eszközeinek leírását. A pénzügyi piacoknak talán ez a legszövevényesebb szegmense napjainkra. A pénzügyi innováció a tőkepiacok eszközeit érintette leginkább. Sok instrumentum meghatározása csak bonyodalmas formában lehetséges. A pénzügyi eszközökhöz kötődő tevékenységek szorosan kapcsolódnak egymásba, a befektetési szolgáltatásokat végző intézmények keletkeztették a legnagyobb kockázatokat a pénzügyi világban az elmúlt húsz esztendőben. A helyzetet bonyolítja, hogy a befektetési szolgáltatók saját számára és megbízásból is végrehajtanak ügyleteket. Tevékenységeik lehatárolása,

a tevékenységek tartalmának definiálása közgazdasági és jogi szempontból nézve sem egyszerű. A könyv a szabályozás fejlődési lépcsőit és a hatályos előírásokat figyelemmel követve érteti meg az olvasóval a tőkepiaci szegmenshez tartozó fogalmakat, összefüggéseket.

A könyv VII. fejezetében kaptak helyet a biztosítási piacra vonatkozó tudnivalók. A fejezet írói elsősorban a prudenciális szabályozás vonatkozó kérdéseit mutatják be. A biztosítókra érvényes prudencia előírásokat a Szolvencia I. és II. szabályrendszer foglalja magába. A könyv ezek tartalmát járja körbe, megvilágítja ezek lényegét.

A VII. fejezet a pénzügyi felügyeleti feladatokat, a felügyeleti funkciókat mutatja be. Az olvasó képet kaphat a kockázati alapon történő felügyelés működéséről.

A VIII. fejezet a fogyasztóvédelem szabályairól ad áttekintést. Ez az a terület, amelyről napjainkban rendkívül sok vita folyik. Egyrészt a fogyasztóvédelem kiterjed az ügyfelek tájékoztatásának mikéntjére. A minél teljesebb tájékoztatás ugyanis lehetővé teszi, hogy a piac fegyelmezőereje, az önszabályozás működhessen. Másrészt a pénzügyi válság után megerősödtek azok a vélemények, amelyek szerint a pénzügyi szervezetek ügyfelei általánosan nem lehetnek minden tekintetben felkészültek a nekik kínált szolgáltatások kockázatainak ismeretében, a kockázatok megítélésében. Az előbbi okok miatt fokozott védelemre szorulnak. Különösen érvényesnek érezhetjük a fogyasztóvédelem szükségességét Magyarországon, ahol például a devizahitelekbe rejtőző kockázatok manifesztálódásuk után sokakat sújtanak.

A IX. fejezet speciális szakterületen, a hitelintézetek könyvvizsgálatában ad útmutatást. A X. fejezet összegző megállapításai, tézisei az I. fejezet mondandójával keretet alkotva zárják le a könyvet.

A könyv mondandójának súlyára és színvonalas voltára engednek következtetni a könyv ajánlójaként megjelenő személyek: a kézirat lezárásakor nemzetgazdasági miniszter Matolcsy György, Domokos László Állami Számvevőszék elnök, Darák Péter Kúria elnök, és Patyi András Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektor. Ugyancsak ajánlója e hiánypótló szakmai munkának Sárközy Tamás jogászprofesszor, a Magyar Jogász Egylet elnöke, Kovács Árpád egyetemi tanár, a Költségvetési Tanács elnöke és Lukács János intézetvezető egyetemi docens (Corvinus Egyetem), a Magyar Könyvvizsgálói Kamara elnöke.

A mű szakkönyvként ajánlható a pénzügyi területtel foglalkozó közgazdászoknak, jogászoknak. Haszonnal forgathatják a könyvet maguknak a pénzügyi szervezeteknek a munkatársai, a felügyeleti tevékenységet ellátó tisztviselők. A kiadvány pénzügyi kurzusokon tankönyv szerepét töltheti be. Kívánatos volna, ha legalább egyes részeket kézikönyvként felhasználva azok a polgárok is olvasnák a munkát és ismereteket merítenének belőle, akik egy-egy pénzügyi szervezet ügyfeleként akár évtizedekre szóló, családjuk jövőjét befolyásoló döntéseket hoznak.

Rába, háttérben a Sforza-félbástya, a Püspökvár, a Kastély-bástya és a Cziráky-obeliszk